

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у травні 2022 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

В Україні

4 травня у Міністерстві культури та інформаційної політики України відбулася зустріч мера Брюсселя Філіпа Клоза з очільником відомства Олександром Ткаченком. Йшлося про підтримку України під час війни, зокрема, у сферах інформаційної політики й культури, а також про відновлення пошкодженої росіянами культурної спадщини. У Бельгії вже відключено російські телеканали, натомість з'явився канал українською мовою – RTBF Ukraine. Мер Брюсселя запропонував всебічну підтримку в організації українських заходів у кращих залах столиці Бельгії задля поширення української культури. Також сторони домовилися про створення в Брюсселі культурного центру України та муралу українських художників на українську тематику, а також про підтримку друку українських книжок. Крім того, Україна отримала пропозицію постійного представництва на відомому зимовому ярмарку Брюсселя.

Міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко також провів ряд важливих онлайн-зустрічей з іноземними колегами: 2 травня – з Петрі Хонконеном, міністром науки і культури Фінляндської Республіки; 3 травня – з Мікелем Ісетю, міністром культури та спорту Іспанії; 5 травня – з міністром культури та ЗМІ Республіки Хорватія Ніною Обулен Коржинек та з Тімо Харакка, міністром транспорту та комунікацій Фінляндської Республіки; 25 травня – із Державним секретарем з питань культури та медіа Нідерландів Гюнай Услу та її командою. У центрі уваги сторін були збереження та відновлення зруйнованих російськими загарбниками об'єктів культурної спадщини України, підтримка українських працівників культури та мистецтв, які через війну змушені були виїхати з країни; підтримка українських культурних установ та митців, які в умовах війни залишаються в Україні; фінансування грантів Українського культурного фонду та Українського інституту книги; підтримка санкцій проти російських пропагандистів на рівні ЄС; запровадження мовлення українських телеканалів, підтримка Центру стратегічної комунікації та інформаційної безпеки та Національного проєкту з медіаграмотності «Фільтр», які працюють над спростуванням російської дезінформації тощо.

27 травня в Медіацентрі Україна – Укрінформ відбулась зустріч близько 40 іноземних журналістів, які акредитовані для роботи в Україні, з керівництвом Міністерства культури та інформаційної політики. Під час зустрічі учасники обговорили шляхи вирішення проблемних питань, з якими стикаються медіа під час роботи в Україні в умовах військового стану.

Дискусійну онлайн-панель «Культура як головна ціль російської війни в Україні», організував 26 травня Центр аналізу європейської політики за підтримки Посольства України в США. У заході взяли участь Надзвичайний і Повноважний Посол України у США Оксана Маркарова, виконавча директорка Консультативної комісії з публічної дипломатії при Державному департаменті США Вівіан Вокер, український письменник, журналіст, кіносценарист і голова української громадської організації «Український ПЕН» Андрій Курков та Володимир Шейко, генеральний директор Українського інституту при МЗС України.

За кордоном

З 22 по 26 травня у Давосі (Швейцарія) проходив Всесвітній економічний форум 2022. На ньому низку заходів для привернення уваги до України організував Фонд Віктора Пінчука. Зокрема укотре фонд виступив співорганізатором Українського дому. Цьогоріч спікерами Українського дому були Президент України Володимир Зеленський та перша леді Олена Зеленська (виступи відбулися у віртуальному форматі з України), український кінорежисер, сценарист та письменник Олег Сенцов, американський актор, режисер, сценарист і продюсер, співзасновник благодійної організації BlueCheck Ukraine Лієв Шрайбер, президент Світового конгресу українців Павло Грод, очільник Українського інституту національної пам'яті А. Дробович та ін. Спікери висвітлювали найбільш актуальні для України теми, а саме: безпеку, гуманітарну допомогу, відбудову тощо. Окрім того, Фонд Віктора Пінчука і PinchukArtCentre у партнерстві з Офісом Президента України, Міністерством закордонних справ, інтернет-виданням «Українська правда» та Українською асоціацією професійних фотографів організували у колишньому «Російському домі» (цьогоріч Росія не брала участі у події), перейменованому на «Дім воєнних злочинів росії», відповідну виставку та дискусійну програму. Для проєкту було зібрано і верифіковано 4683 фотографій, які фіксують російські військові злочини в Україні. Це, зокрема, світлини Мстислава Чернова, Філіпа Чанга, Максима Дондюка, Павла Дорогоя, Єфрема Лукацького, Михайла Палінчака, Петра Сазонова, Євгенія Загороднього.

Французький регіон Іль-де-Франс (Паризький регіон) ухвалив рішення про виділення €1,1 мільйона на проєкти з підтримки України та розвиток співпраці з Київською і Чернігівською областями. У рамках цієї ініціативи зусилля буде спрямовано, серед іншого, на мистецькі ініціативи.

17 травня у німецькому Бундестазі за підтримки Посольства України у ФРН та під патронатом парламентів України та ФРН було розгорнуто фотовиставку про війну в Україні «Ціна свободи». Її відкрили президентка Бундестагу Бербель Бас та Надзвичайний і Повноважний Посол України у ФРН Андрій Мельник. До присутніх з відеовітанням звернулася депутат Верховної Ради,

співголова Українсько-німецької міжпарламентської групи дружби Галина Янченко.

Спецвипуск американського рекламного видання Adweek повністю створили українці – вперше за 43 роки. Новий номер «Про Україну, українці» готували українські редактори, журналісти та ілюстратори, чиє звичне життя змінилося з початком повномасштабної війни. Загалом участь у створенні номера брали 20 українців. Головний редактор випуску – Г. Руденко. Вона написала авторську колонку про творчий спротив України під час повномасштабного вторгнення росії. Випуск насичено нарисами, інтерв'ю і статтями про складне минуле України, її сучасну культуру та сподівання, які українці покладають на завтра. Усі надходження від реклами в цьому номері покриватимуть гонорари українців, які його створили, а решту буде передано гуманітарним некомерційним організаціям.

Національний проєкт з медіаграмотності «Фільтр», заснований Міністерством культури та інформаційної політики України у 2021 році, став фіналістом престижної премії у галузі комунікацій SABRE Awards 2022 та отримав Certificate of Excellence у категорії Best in Identity Branding. Премію присуджує провідне галузеве видання PRovoke. Ключова місія проєкту «Фільтр» – об'єднати зусилля держави, громадських організацій та медіаспільноти задля підвищення рівня медіаграмотності та критичного мислення українців. Церемонія нагородження SABRE Awards EMEA відбулася 27 травня у Лондоні під час PRovokeEMEA Summit.

Нагороду «За визначне лідерство артиста» Атлантичної ради США отримала народна артистка України Джамала, яка, згідно з формулюванням оргкомітету премії, використала свій статус провідної культурної діячки, щоб розповісти світовій культурній спільноті про тяжке становище своєї країни. Церемонія нагородження премією відбулася 11 травня у Вашингтоні.

Польське видання «Газета виборча» назвала українського письменника, поета і музиканта Сергія Жадана «Людиною року-2022» за те, що він займається волонтерством для бійців на фронті, допомагає мирним жителям під час війни та водночас захищає українську культуру від Росії, пише статті про війну для західних газет і дає інтерв'ю.

Українські журналісти стали лауреатами Пулітцерівської премії та здобули особливу відзнаку – Special Awards and Citations. Пулітцерівська премія присуджується Школою журналістики Колумбійського університету США у 21 номінаціях у сфері медіа, музики, драматургії. Колективною нагородою українських журналістів відзначено за їхню мужність, стійкість та відданість правдивому висвітленню подій під час війни.

Українські фотожурналісти Мстислав Чернов, Євген Малолетка та відеопродюсерка Василіса Степаненко, які висвітлювали блокаду Маріуполя російськими військами, стали переможцями міжнародної журналістської премії імені Джеймса Найта (Вашингтон, США).

За кордоном

8 травня у всьому світі вшановували загиблих у Другій світовій війні. До пам'ятної дати у столицях Литви і Польщі та містах Німеччини було представлено виставку «Україна. Війна в Європі», яку підготував Український інститут національної пам'яті на замовлення Міністерства культури та інформаційної політики України та за підтримки Міністерства закордонних справ України, Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти та Штабу порятунку спадщини. Банерна експозиція за допомогою текстового та ілюстративного матеріалу висвітлювала поступове руйнування авторитарним режимом путіна демократії та свободи слова в росії та проведення політики відновлення імперії за зразком Радянського Союзу. Особлива частина виставки – фотоматеріали, які порівнювали війну росії проти України з подіями Другої світової війни. Так, у Вільнюсі виставка працювала на Лукішській площі з 9 до 29 травня. У її відкритті взяли участь спікерка Сейму Литовської Республіки Вікторія Чміліте-Нільсен, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Литві Петро Бешта та інші гості. А у Варшаві виставку відкрили віцепрем'єр-міністр, міністр культури та національної спадщини Республіки Польща Пьотр Глинський та директор Музею історії Польщі Роберт Костро. У Варшаві оглянути експозицію можна було з 9 до 30 травня під відкритим небом на території музею «Королівські Лазенки». У Німеччині з 18 травня виставка працювала на Паризькій площі Берліна, а з 19 травня – у м. Бамберг («Центр освіти дорослих Бамберг Сіті»). Партнери проєкту за кордоном: Інститут історії Литви, Музей історії Польщі, Центр історичних досліджень Польської академії наук в Берліні, Інститут Пілецького в Берліні та ін. На відкритті виставки у німецьких містах була присутні представники інтелігенції, культурні діячі, українська діаспора. Також експозицію «Україна. Війна в Європі» було розгорнуто 8 травня у Посольстві України в Об'єднаних Арабських Еміратах. Захід відвідали керівники та представники іноземних посольств, українська громади та місцеві медіа.

У Женеві 8 травня, у День пам'яті та примирення, відбулося відкриття виставки «Крізь терни... Мистецтво України», організованої спільно женевським осередком Українського товариства в Швейцарії, асоціацією «Діти» та у співробітництві з Постійним Представництвом України при ООН та інших міжнародних організаціях в Женеві та Посольством України. У відкритті заходу взяли участь Надзвичайний і Повноважний Посол України в Швейцарії Артем Рибченко та Постійна представниця України при Відділенні ООН та інших міжнародних організаціях у Женеві Євгенія Філіпенко. Виставка об'єднала різні проєкти, що художньо описують українську реальність під час російської збройної агресії. Перший поверх експозиції представив три мурали «Еволюція захисників», «Солідарність» та «Душа України» (проєкт було реалізовано за ескізами київської художниці Анни Луговської). На другому поверсі було розміщено виставку фотографій War's face» («Обличчя війни»), що представив ідентичні за композицією сюжети Другої світової війни й кадри з українських міст. Інший проєкт «Їхні мрії» поєднав мурал з малюнками та листами дітей, що живуть у зоні активних бойових дій на півдні України. Інсталяція «Крик душ», в

основі якої лежить карта України, створена завдяки українській благодійній організації «Благодійний фонд ІТ Війська», являє собою просторову композицію, виконану переважно з природних матеріалів.

Урочистий захід, присвячений пам'яті жертв Другої світової війни і війни росії проти України 2022 року, провели Посольство України в Республіці Північна Македонія разом з Громадою українців ім. Лесі Українки за сприяння Музею македонської визвольної боротьби у Скоп'є (Північна Македонія). В рамках події було відкрито фотовиставку «XXI століття. Європа. Злочин, який не можна пробачити». На заході були присутні представники Уряду, політичних партій, неурядових організацій, керівники дипломатичних місій країн НАТО і ЄС, провідні ЗМІ.

8 травня у м. Буенос-Айрес (Аргентина) у рамках 46-го Міжнародного книжкового ярмарку пройшов захід «День України», під час якого, зокрема, виступили колективи «Дунай» і «Просвіта», які виконали українські народні танці. Крім великої кількості пересічних аргентинців, на захід завітали члени дипломатичного корпусу, представники громадських кіл, ЗМІ, керівники та члени українських громадських організацій, а також працівники Посольства України. З промовою на заході виступили Тимчасовий повірений у справах України в Аргентині Сергій Небрат, Голова Української Центральної Репрезентації в Аргентині Петро Лилик. З вітанням по відео звернулася Перша заступниця міністра закордонних справ України Еміне Джапарова.

День вшанування пам'яті кримськотатарського народу

В Україні

18 травня в Україні та світі вшановували пам'ять жертв геноциду кримськотатарського народу з нагоди 78-х роковин його депортації сталінським режимом з історичної Батьківщини – Кримського півострова. Зокрема в Києві пройшов міжнародний онлайн-мітинг «Залишений безкарним геноцид вчиняється знову». Організаторами події виступили Меджліс кримськотатарського народу та Кримськотатарський Ресурсний Центр. Учасниками були віцепрем'єр-міністр України, міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Ірина Верещук, голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров, лідер кримськотатарського народу Мустафа Джемільєв, член Меджлісу кримськотатарського народу Ескендер Барієв, українські громадські діячі та активісти. До заходу також долучилися Спікер Парламенту Латвії Інара Мурнієце (Латвійська Республіка стала першою іноземною країною, яка на парламентському рівні визнала депортацію кримських татар у 1944 році геноцидом), головний радник Президента Туреччини Ялчин Топчу, голова Платформи кримськотатарських організацій Туреччини Уміт Шиліт та голова Асоціації організацій культури та солідарності кримських татар Туреччини Мукремін Шагин.

За кордоном

Нижня палата парламенту Канади (Палата громад) 18 травня одноголосно ухвалила резолюцію про визнання масової депортації кримських татар у 1944 році актом геноциду. Відтепер щороку тут відзначатимуть День пам'яті депор-

тації кримських татар. Канада стала четвертою країною, яка визнала депортацію кримських татар геноцидом. Раніше це зробили законодавчі органи України, Литви та Латвії.

У США, у Північно-Західному університеті в Еванстоні, в штаті Іллінойс, 18 травня відбувся онлайн-показ документального фільму режисера Крістіни Пашин «Боротьба за батьківщину: кримські татари», а після показу фільму – дискусія за участі представниці Кримськотатарського Ресурсного Центру Зареми Барієвої. Цього ж дня у турецькому місті Бодрум, у кіноцентрі Cinemarine ТЦ Oasis Bodrum, демонструвався фільм «Чужа молитва» українського режисера А. Сеїтаблаєва. Стрічка відкрила серію показів у цьому місті інших українських кінострічок у рамках Всесвітнього благодійного кіномарафону на підтримку України CinemAid Ukraine Charity Film Marathon.

День Європи

За кордоном

9 травня в Європейському Союзі та інших країнах відзначався День Європи – свято на відзначення миру та єдності на континенті. Зокрема у Страсбурзі (Франція), відкрилася виставка унікальної колекції ляльок-мотанок «Українські ляльки мандрують світом», евакуйованих з Миколаєва з-під російських бомбардувань. Виставку представили страсбурзька асоціація PromoUkraine разом з кураторкою – майстринею з виготовлення традиційної народної ляльки-мотанки Іванкою Піняк, які зробили все можливе для того, щоб експозицію доправити з України до Франції.

9 травня стартував масштабний кінопроект EU Youth Cinema, який упродовж двох років представить молоді з різних куточків світу найкращі європейські фільми. На знак солідарності з українським народом до програми EU Youth Cinema було включено анімаційну баладу «Причинна» режисера А. Щербака. Від 9 до 31 травня фільм був безкоштовно доступний у всьому світі через сайт проекту www.euyc.green. Надалі кінокартина буде доступна для школярів та студентів Європи ще 2 роки.

Дні культури

13–15 травня у Вільнюсі тривали Дні української культури «Вільнюшиванка», організаторами яких виступили, зокрема, Посольство України та Український дім у Литві. Програма «Вільнюшиванки» включала чимало заходів мистецьких та освітнього спрямування. Зокрема можна було відвідати: художню виставку «Культура – наша зброя» (Валерій Пирогов (Харків), Петро Пирогов (Вільнюс), Номеда Чюрльоніте (Коломия), Саїд Ахмаді (Харків), Леонід Багрій (Одеса) Андрій Саченко (Запоріжжя) та ін.) та показ українського фільму «Мати апостолів» Зази Буадзе – у приміщенні університету ім. Вітовта Великого; експозиції: плакатів студентів Харківської державної академії дизайну і мистецтв «Україна в наших серцях» та колекції старовинних українських костюмів «Шлях до тебе», яку представили Гана Довбах та Назар Озерянський, – у Вільнюському будинку вчителя та багато інших заходів.

Закордонне українство

21 травня у Гетеборзі (Швеція) пройшов захід на підтримку України за участі національного представництва ООН, зокрема, Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, фундації Save the Children, української громади та громадських організацій Help Ukraine Gothenburg (HUG), Stand with Ukraine Gothenburg. Захід передбачав лекції, щоб поінформувати місцеве населення про перебіг війни в Україні, а також фотовиставку «Україна: до та після», на якій було представлено фотографії українського цифрового художника Андрія Гупса.

У берлінському Трептов-парку, де розташовано найбільший меморіальний комплекс радянській армії за межами колишнього срср, відбулася акція «Never Again... And Again. Russia-Ukraine War». На 16 саркофагах із барельєфами розмістили основні дати російсько-української війни із назвами міст і регіонів України, які були чи досі перебувають під окупацією рф. У кінці алеї розмістили плакат із трьома крапками, який символізує розчарування та агонію з приводу подальших трагічних наслідків війни. Організатори проєкту – Назар Салатун і Поліна Стогнушко. Акція деконтекстуалізує монументальні об'єкти, присвячені радянській армії. Мета перформансу – підштовхнути до роздумів про колективну відповідальність за скоєні злочини німецьке та російське суспільства.

19 травня українською діаспорою відзначався День вишиванки. Зокрема святковий захід було організовано у центрі Риги, перед будинком Латвійського національного театру опери та балету. Учасниками були віцемер Риги Едвардс Смілтенс, Надзвичайний та Повноважний Посол України в Латвії Олександр Міщенко та співробітники посольства, представники мерії Риги та Конфедерації українців Латвії «Віче», місцеві жителі. Перед присутніми виступив музичний колектив за участі латиської співачки українського походження Катріни Гупало та українок, які прибули до Латвії, як тимчасово переміщені особи. У програмі заходу був також театралізований показ автентичного одягу різних регіонів України з колекції засновниці та керівника Ризького українського народного театру Марії Семенової. Також масштабну святкову програму було організовано з 19 по 22 травня у Празі Посольством України в Чехії та ГО «Берегиня». У програмі: традиційна зустріч біля пам'ятника Т. Шевченку; майстер-клас «Хрестик за хрестиком»; перегляд документального фільму «Спадок нації» (режисер Олександр Ткачук); марш у вишиванках «Дякуємо, Чехіє!» тощо.

У Торонто в Канаді, в Пластовій Домівці ім. Гоцуляків, 14 травня відбулась прем'єра поетично-музичної вистави за поемою миколаївської поетеси Галини Запорожченко «Мазепа». У постановці взяли участь актори Українського драматичного театру «Заграва» (Торонто) та хор Спілки української молоді «Крещендо». Режисер-постановник – Йосип Терлецький, заслужений працівник культури України, який тривалий час проживає в Канаді.

25 травня в одному з найстаріших міст Данії – Роскілле – за ініціативи місцевого Українського клубу, що є філією суботньої школи «Ластівка» і завдяки підтримці муніципалітету, а також спільними зусиллями волонтерів українська громада провела День української культури. На вулицях Роскілле звучала укра-

їнська музика, лунала українська мова, майоріли вишиванки та синьо-жовті прапори, а на ярмарку можна було придбати патріотичні смаколики, автентичні львівські ляльки-мотанки, вироби з бісеру, вишиванки. Виручені кошти спрямують для потреб ЗСУ.

28 травня працівники Посольства України в Грузії разом з українською діаспорою, ГО «Жінки за мир», «O Ukraina – international support team» та вимушеними переселенцями з України взяли участь у благодійному фестивалі «Від серця до серця», організатором якого виступила ГО «Будинок українсько-грузинської преси та культури». Програма фестивалю включала виконання українських народних пісень, ярмарок української вишиванки й українських сувенірів тощо. Гроші, зібрані під час заходу, будуть передані на відкриття «Дитячого центру», зокрема, для надання психологічної допомоги українським дітям та їхнім батькам.

15 травня за підтримки Посольства України в Республіці Кіпр та Української кіноакадемії українські волонтери провели на набережній Молос у місті Лімасол фестиваль «Мистецтво заради миру», метою якого було познайомити мешканців Кіпру з українською культурою. У рамках фестивалю відбулися благодійний ярмарок, концерт української сучасної музики, арт-перформанси українських художниць Ірини Чайки та Любові Панченко (кожен гість фестивалю міг приєднатися та творити у співпраці з митцями), фешн-перформанс від українського дизайнера Надії Дзяк, кінотеатр просто неба (покази фільмів, учасників та переможців знакових міжнародних кінофестивалів) тощо.

7 травня у приміщенні Посольства України в Республіці Індія, у Нью-Делі, відбулися два майстер-класи із петриківського розпису, проведені українською художницею Еліною Нісчал. Захід привернув увагу місцевих школярів, представників дипломатичного корпусу, акредитованого в Нью Делі, української громади в Індії.

Благодійність В Україні

29 травня в столицях України та Німеччини вдруге пройшов благодійний телемарафон Save Ukraine – #StopWar на підтримку України. Мета заходу – вкотре привернути увагу всього цивілізованого світу до подій в Україні. Саме тому майданчиком для великого концерту обрали столицю Німеччини. Цього разу команда проєкту збирала кошти через глобальну ініціативу United24 для закупівлі медичного обладнання для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу пораненим та постраждалим внаслідок війни. Відкрив ефір телемарафону Національний заслужений академічний народний хор України імені Григорія Верьовки, який виконав Гімн України зі знакової локації – футбольного стадіону «Динамо» імені Валерія Лобановського. Також з української столиці виступили «Антитіла» та ONUKA. Загалом телемарафон зібрав понад 50 учасників, серед яких музиканти, волонтери, спортсмени, громадські активісти та політичні лідери багатьох країн світу, які закликали підтримувати Україну. Телемарафон Save Ukraine – #StopWar реалізовували команди 1+1 media, фестивалю Atlas, Суспільного за підтримки мобільного оператора «Київстар», футбо-

льного клубу «Динамо Київ», міністерств: культури та інформаційної політики, закордонних справ України. Організувати захід також допомогли медіа рекламне агентство Navas, інформаційна платформа групи українських волонтерів Semantic corpus, Pilecki-Institut (Культурний центр у Берліні, Німеччина), Vitsche (Об'єднання молодих українців у Німеччині). Концерт транслювали у понад 20 країнах світу, у центрах великих міст. Зв'язок з іншими державами тримали через телеміст. Ведучі могли зв'язатися з Польщею, Італією, Австрією, Францією, Грецією, Ліваном, США, Канадою. Також телемарафон могли побачити у Великій Британії, Португалії, Швеції, Швейцарії, Болгарії, Данії, Естонії, Бразилії, Ізраїлі та Албанії. В Україні телемарафон показували усі телеканали, що транслюють марафон «Єдині новини», а також платформи Київстар ТБ, 1+1 video, YouTV, MEGOGO, Oll.tv, Sweet.tv, Volia. Для глядачів зі всього світу трансляція була доступна на YouTube-каналах 1+1 та Atlas та на міжнародних версіях телеканалів, зокрема 1+1 International, ICTV Ukraine, Інтер+, Україна 24, на телеканалі FreeДом тощо.

За кордоном

Під час телемарафону Save Ukraine – #StopWar на підтримку України 29 травня учасники виступали також з міста-побратима української столиці – Берліна. На сцені, облаштованій біля Бранденбурзьких воріт, виступили українські артисти: Kalush Orchestra (переможець цьогорічного «Євробачення»), Тіна Кароль, «Океан Ельзи», The Hardkiss, Monatik, alyona alyona, українські телеведучі Тимур Мирошніченко та Марія Єфросініна та інші. Учасниками марафону також були швейцарський гурт Kadobostany, литовці Beissoul & Einus, американська співачка Мадонна та ін.

9 травня у Латвійській національній опері пройшов благодійний концерт «Слава Україні!», що зібрав провідних артистів театру та був проведений за допомогою його Фонду. Всі доходи від культурної події передано на український рахунок латвійської благодійної платформи ziedot.lv. Всі учасники концерту виступали безкоштовно. Програмою керував головний диригент Латвійської опери Мартіньш Озолінш. До оркестру та хору театру приєдналися солісти Лієне Кінча, Сонора Вайце, Егіл Сіліньш та Інга Кална. Також виступали представники латвійського балету Елза Леймане і Антон Фрейманс та українські солісти балету Е. Бідна, І. Сулима з Києва, А. Босенко з Харкова. Гостями заходу були, зокрема, заступник голови Верховної Ради України Олена Кондратюк і голова Сейму Латвії Інара Мурнієце.

Українські прем'єри балету Національної опери України Катерина Кухар і Олександр Стоянов зібрали овації 9 травня у шведській Cirkus Arena, де вони виступили в рамках благодійного туру. Увазі шведських глядачів було представлено класику світового балетного мистецтва – виставу «Жізель» А. Адана. Благодійний виступ українських артистів відвідали королева Швеції Сільвія та принц Карл Філіп, міністр культури Швеції Жанетт Густафсдоттер та представники дипломатичного корпусу, зокрема, Надзвичайний і Повноважний Посол України у Швеції Андрій Плахотнюк.

Kyiv Symphony Orchestra під орудою італійського диригента Луїджі Гаджери завершив свій польсько-німецький тур Voice of Ukraine, який колектив розпочав 25 квітня, щоб представити потужний голос України у світі. У Німеччині виступи колективу розпочалися 1 травня в Гамбурзі. Впродовж семи днів Kyiv Symphony Orchestra зіграв сім концертів у різних залах Німеччини, серед яких «Гевандхаус» в Лейпцигу, Дрезденська, Берлінська та Ельбська філармонії. Гастролі Kyiv Symphony Orchestra були некомерційними, а гроші з продажу концертні установи передали у благодійні фонди на підтримку України. Виступи у містах Німеччини для Kyiv Symphony Orchestra стали можливими завдяки співпраці оркестру з міжнародною агенцією KD SCHMID та підтримці Goethe-Institut Ukraine. Для благодійного туру Kyiv Symphony Orchestra підготував програму, яка презентувала українську оркестрову музику (М. Березовський, Б. Лятошинський, М. Лисенко, М. Скорик). Концерти у Німеччині відбулися у співпраці оркестру з відомими німецькій публіці скрипалями: Діаною Тищенко та Олексієм Семененком.

За сприяння Creative Cities Network (Мережа креативних міст ЮНЕСКО) й Міністерства культури та інформаційної політики України Харківський кросовер-оркестр Prime Orchestra вирушив у благодійний тур Європою на підтримку України #Stand with Ukraine. Музиканти підготували спеціальний репертуар для європейського глядача – оригінальні симфонічні інтерпретації відомих українських та світових хітів. Перші концерти колективу у рамках туру відбулися у польських містах Катовіце (1 травня) і Варшаві (5 травня). Зокрема виступ у останньому відкрив 8 сезон проекту «Plac defilad», який був організований у співпраці з Палацом культури і науки у Варшаві та під патронатом Президента Варшави Рафала Тшасковського, як подяка волонтерам, мешканцям цього міста і кожному з людей доброї волі, які долучились до допомоги охопленою війною України. Концерт був безкоштовним, а будь-хто міг зробити благодійний внесок на підтримку України. Наступні виступи Prime Orchestra відбулися в Естонії: в м. Тарту (8 і 9 травня), в Таллінні (15 травня), в Пярну (14 травня). У Гельсінкі виступ Prime Orchestra пройшов 11 травня завдяки Українській асоціації в Фінляндії за підтримки міста Гельсінкі та Посольства України у Фінляндії. А з 16 по 29 травня тривали виступи колективу в містах Латвії (Рига, Вентспілс, Даугавпілс, Лієпая, Валмієра, Огре, Сігулда, Кулдīga, Тукумс, Єлгава).

Харківський національний академічний театр опери та балету ім. М. В. Лисенка /Схід Опера гастролював упродовж місяця у Литві у рамках туру «Європейський шлях», мета якого збір коштів на підтримку театру. Гастрольний тур розпочався виступом солістів на хорі театру 1 травня у Клайпедському костелі Пресвятої Діви Марії. Виступи артистів театру відбулися також у містах Молетай, Каунас, Паневежис, Йонішкіс, Паланга, Вільнюс, Друскінінкай, Клайпеда, Маріямполе, Каунас, Алітус, Шакяй, Жежмаряй, Даугай. 31 травня відбувся останній захід у Литві в Іоанній церкві. Увазі литовських глядачів було представлено: концерти з кращих класичних та сучасних балетних номерів («Спартак» А. Хачатуряна, «Корсар» А. Адана, «Баядерка» та «Дон Кіхот» Л. Мінкуса, «Містерії Пандори» Р. Вагнера та ін.), опери Ж. Бізе, Дж. Верді, Ш. Гуно, Дж. Россіні та Дж. Верді, концерти симфонічного оркестру, хору та

солістів. Окрім концертів та вистав, литовці мали змогу побачити вуличні перформанси, флешмоби, підготовлені харків'янами. Окрему увагу привертав виступ 8 травня у Вільнюсі, де відбувся великий Гала-концерт на сцені Литовського національного театру опери та балету, що розпочався виконанням гімнів Литви і України. На сцені було виконано, зокрема, арію з опери «Піленай» класика литовської музики Вітаутаса Клови. Цей твір наші артисти виконали разом зі співаками Йонасом Сакалаускасом, генеральним директором Литовського національного театру опери та балету, і професором Литовської академії музики і театру Вітаутасом Юозапайтисом.

Благодійний концертний тур Польщею «О, Україно! Рідна ненько!» розпочала виступом 24 травня у Кракові Національна заслужена капела бандуристів України ім. Г. Майбороди. Тур проходив за сприяння Міністерства культури та інформаційної політики України та Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти. Концерти колективу також пройшли у Легніці, Зеленій Гурі, Свебодзіні та інших містах. Репертуар склали українські народні думи, історичні та народні пісні, а також твори світової класики. Під час концертів організатори збирали гроші на українську культуру. Передусім – на реконструкцію знищених театрів та музеїв.

З Австрії розпочався концертний тур містами Європи з метою підтримки України на культурному фронті українського колективу «Лятошинський Тріо» спільно з оперною співачкою В. Лук'янець. Перші виступи відбулися: 29 травня – у Файмтріц-Ам-Векселі, а 31 травня – у Відні. До програми концертів увійшли твори Й. С. Баха, Ф. Шуберта, І. Кириліної, П. Масканьї, Б. Лятошинського, М. Скорика, В. Сильвестрова.

З благодійними концертами у містах Європи також перебували українські артисти: гурт «Друга Ріка» (1 травня – Таллінн, Естонія; 4 і 5 травня – Прага і Брно, Чехія); О. Скрипка спільно з Х. Соловій, гуртами PATSYKI Z FRANEKA та V&V Project (5 травня – м. Тулуза, Франція; 7 травня – Брюссель, Бельгія; 9 травня – Прага, Чехія; 10 травня – м. Нант, Франція); народна артистка України Руслани Лижичко – (15 травня – м. Анталія, Туреччина).

На початку травня український музичний етногурт «ДахаБраха» завершив черговий тур Північною Америкою, під час якого його вчетверте запросили виступити на культовій незалежній радіостанції KEXP у Сіетлі. Під час туру в США вдалось зібрати близько 100 тисяч доларів. Ці гроші вже спрямовано у різні фонди: Фонд допомоги ЗСУ, «Повернись живим», Razom for Ukraine та багато інших.

5 травня у Лондоні, у Національній галереї міжнародного модерністського та сучасного мистецтва Тейт Модерн, пройшов благодійний захід Brave Ukraine, організований Посольством України у Великій Британії. Гостями події були Прем'єр-міністр Великої Британії Борис Джонсон, Надзвичайний і Повноважний Посол України у Великій Британії Вадим Пристайко, лондонський письменник і кореспондент Тім Маршал, українська співачка Джамала та інші представники світової політики, культури, бізнесу, спорту та медіа. До івенту долучились онлайн Президент України Володимир Зеленський та український артист, вокаліст гурту «Бумбокс» Андрій Хливнюк. Галерея Тейт Модерн стала

локацією для великої інтерактивної виставки, присвяченої прикладам української хоробрості, а також аукціону за підтримки будинку Christie's. Лотами були, зокрема, новорічні іграшки, розмальовані дітьми для ялинки біля Офісу Президента, марки з відомим висловом про російський воєнний корабль, фотографія авторства Макса Левіна, який трагічно загинув на лінії фронту та ін. Гроші, отримані від продажу цих лотів, підуть на переоснащення Західноукраїнського дитячого спеціалізованого медичного центру.

28 травня у Нью-Йорку (США), в галереї приміщення бутика Evans Real Estate, відбулась благодійна виставка «Ukraine. Identification code», на якій було презентовано роботи українських митців. Захід провели під патронатом спільноти Ukrainian Jersey City, яка збирає кошти для ЗСУ та українців, які постраждали від війни. Подію організували одеситки Ірина Вішневська та Леся Верба. Ірина Вішневська представила розпис на домотканих килимах та нову серію робіт на полотні «Фрукти», а Леся Верба – роботи на полотні, колажі з текстилю та в стилі асамбляж. Леся Верба також презентувала американським глядачам проєкт 17 українських митців «Wall of posters». Автори, роботи яких було представлено на виставці: Тетяна Молода, Іра Рогова, Елеонора Бутенко, Олена Кістер, Андрій Рафаель, Ольга Потехіна, Олена Сердюченко, Євгенія Колеснік та ін.

У Сієтлі (США) 16–29 травня працювала благодійна виставка Moya Ridna у просторі Photographic Center Northwest з довоєнними роботами 18 українських художників, серед яких Сана Шахмурадова, Дмитро Толкачов, Назар Фурік, Олександр Радовський та інші.

3 травня у Раді Європи у Страсбурзі (Франція) відбувся вернісаж, на якому представили твори двох художників з Івано-Франківської області України – Ореста Костіва та Віктора Бабака. Мистецька подія відбулася за підтримки місцевої асоціації PromoUkraine. Експозиція містила по десять робіт кожного з авторів, які пропонувалися до продажу. Половину виторгу буде спрямовано на допомогу українським музеям.

14 травня в рамках благодійного заходу «Charity event Luxembourg for Ukraine» в Люксембурзі пройшла виставка-продаж картин українського художника Олега Шупляка. Виручені від продажу картин кошти підуть на підтримку України.

У словацькому місті Кошице 3 травня відбулася прем'єра повнометражного документального фільму української режисерки К. Стрельченко «Олесь Гончар. Слово як зброя», створений продакш-студією «12-й кадр» за підтримки програми «Культурна столиця» (Дніпро). Цей показ став першим у європейському турі, під час якого команда фільму збирала кошти для захисників України та постраждалих від російської агресії громадян. Подальші покази відбулися: 10 травня – у м. Банська Бистриця (Словаччина), 12 травня – у Черношице (Чехія), 14 травня – у Познані (Польща), 15 травня – у Кракові (Польща), 19 травня – у м. Гарджай (Литва), 27 травня – у Берліні (Німеччина), а 31 травня – в Амстердамі (Нідерланди).

3 травня у Франції в містах департаментів Дром і Ардеш та у місті Нім відбулися благодійні покази документальної стрічки Ігоря Мінаєва «Какофонія

Донбасу» (виробництво – кінокомпанія Trepel Films за підтримки Державного агентства України з питань кіно). Усі зібрані кошти буде спрямовано до фондів допомоги біженцям з України.

З 5 по 12 травня на британській платформі Boiler Room проходив онлайн-кінофестиваль, зосереджений на українському кінематографі. Проєкт реалізували за підтримки KyivMusicFilm – незалежного дистрибутора кіно про музику та культуру. До програми увійшли 12 фільмів, серед яких «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова, «Вавилон XX» Івана Миколайчука, «Без тебе» Нарімана Алієва, «Співає Івано-Франківськетеплокомуненерго» Надії Парфан та ін. Виручені кошти передадуть українським фондам підтримки армії та волонтерським ініціативам: K41, Insight, «Згряя» і «Восток SOS».

У Гамбурзі 8 травня Павільйон культури спільно з MARKK Museum та ініціативою Ukrainian Days провели день благодійності, під час якого ділилися поштівками з роботами українських художників: Ю. Болси, В. Ралко, К. Лісовенко, А. Кахідзе та ін. На зворотному боці поштівок – QR-код, через який можна було надіслати донат Українському Мистецькому Фонду Екстреної Допомоги, що підтримує художників під час повномасштабної війни.

Музика В Україні

У Львівській обласній філармонії 20–29 травня проходив 41-й Міжнародний фестиваль «Віртуози-2022». Цьогоріч перед музикантами України постав виклик боронити цінності мистецтва під час війни. Тому гаслом фестивалю стало «Українські музи не мовчать». Усі події були доступні наживо та у прямих трансляціях на YouTube-каналі філармонії. Кошти від продажу квитків буде передано на потреби ЗСУ, а благодійні пожертви з онлайн-трансляцій спрямовано на підтримку музикантів, які залишаються в Україні. Попри складні обставини, фестиваль об'єднав 23 солістів, 6 колективів, 3 диригентів із чотирьох країн – України, Польщі, Франції та Іспанії. У їхньому виконанні прозвучали понад 50 творів 31 композитора. Зокрема 27 травня у рамках фестивалю відбулася подія «Смерть і просвітлення», яка об'єднала велику кількість слухачів, як онлайн, так і в концертному залі. Академічний симфонічний оркестр Львівської національної філармонії під орудою польського диригента Вінсента Козловського представив потужну та емоційну концертну програму. Вона складалася із концертної увертюри «Піднесення» Олександра Шимка, симфонічної поеми «Смерть і просвітлення» Ріхарда Штрауса та Другого скрипкового концерту П'єра Вісмера (солювала французька скрипалька Ева Заваро). А 28 травня у Львові із сольним концертом виступив іспанський гітарист Рафаель Серрале. У програмі «Іспанська серенада для України» прозвучали як найвідоміші мелодії іспанської музики, так і інші, менш знані твори. Гостем вечора став Струнний квартет «Фенікс» Львівської національної філармонії імені Мирослава Скорика. Разом музиканти виконали «Колискову для українських дітей», яку Рафаель Серрале присвятив українським малюкам.

На початку травня пройшла онлайн-розмова про становище артистів у сфері сучасної музики в Україні, організована Initiative Neue Musik Berlin/field

notes та Kyiv Contemporary Music Days. Дискусія охопила історичний вимір і останні події сучасної музики в Україні, а також торкнулася ефективних способів підтримки української культури та українських музикантів як в нашій країні, так і в еміграції. Спочатку відбулася презентація Фонду підтримки української спільноти класичної музики від освітньо-концертної платформи Kyiv Contemporary Music Days. Місія платформи КСМД – формувати спільноту навколо нової музики, розвивати її екосистему як в Україні, так і на міжнародному рівні, створюючи нові формати та можливості професійної взаємодії та реалізації митців в Україні та світі. Після презентації відбулася панельна дискусія.

За кордоном

VIII Міжнародний музичний фестиваль Odessa Classics цього року вперше відбувся не в Одесі. Під назвою Odessa Classics Tallinn фестиваль стартував 31 травня в Естонському концертному залі в Таллінні виступами Естонського національного симфонічного оркестру під керівництвом Оларі Елтса, британського скрипаля-віртуоза Данієля Хоупа та українського піаніста, народного артиста України і засновника цього фестивалю Олексія Ботвінова.

У Санкт-Галлені відбувся перший концерт фестивалю «Im Spiegel», приурочений до 85-ліття українського композитора В. Сильвестрова і 70-ліття швейцарського композитора Альфонса Карла Цвікера. Мета цієї події – познайомити швейцарську публіку з українською музикою і навпаки – українську публіку зі швейцарською. Організатори фестивалю – асоціація «Verein CosmoKultur SG» (Санкт-Галлен), де чільні місця займають Юлія Ді Белла (президентка асоціації) та Міхеїл Менабде (художній керівник). Фестиваль передбачає вісім концертів: по одному щомісяця до кінця року. Більшість подій відбудуться у Санкт-Галлені, і тільки один концерт – у Києві. Відкрив фестиваль концерт сучасної української фортепіанної музики за участі Антонія Барішевського, Вікторії Польової, Валентина Сильвестрова.

1 травня в театрі Ла Феніче у Венеції (Італія) пройшов унікальний концерт «Музика для миру» з Національним симфонічним оркестром України під керівництвом Володимира Сіренка та Йоганнеса Скудліка. На ньому прозвучали 3-тя симфонія Бориса Лятошинського «Мир перемаже війну», Другий концерт для скрипки з оркестром Євгена Станковича та Увертюра до опери «Тарас Бульба» Миколи Лисенка. Так, мовою музики українські виконавці висловили заклик до миру. Подія відбулася за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України та Державного агентства України з питань мистецтва та мистецької освіти, а також керівництва регіону Венето, муніципалітету Венеції та Театру Ла Феніче.

22 травня музична п'єса «Dancing on glass» («Танці на склі») української композиторки В. Купріянової з окупованого Ізюма на Харківщині звучала на міжнародному фестивалі композиторів у Великій Британії. Її зіграв британський оркестр у місті Бексгілл-он-Сі у графстві Східний Сассекс у Південно-Східній Англії, а балет Lasolera Dancers здійснив хореографічну постановку. Такі композитори, як Пол Льюїс та Гаррі Джадд, захоплено відгукнулися про

цей музичний твір, українську музику, яка вперше за десять років прозвучала на фестивалі.

У Відні (Австрія) відбувся бенефіс-концерт Ансамблю класичної музики імені Бориса Лятошинського. 19, 21 та 22 травня хор Ансамблю презентував програму з творів українських композиторів Миколи Дилецького, Миколи Леонтовича, Євгена Станковича, Ганни Гаврилець, Івана Небесного, Рубена Толмачова, Євгена Петриченка, Ігоря Тилика. Це – перша частина європейського туру під назвою «Очі в очі».

15 травня український музичний виконавець Макс Барських на музичній конференції видання Billboard у США очолив дискусійну панель, присвячену подіям в Україні. Вона отримала символічну назву його останнього треку «Don't Fuck With Ukraine».

«Євробачення – 2022»

14 травня в італійському Турині пройшов пісенний конкурс «Євробачення – 2022». Перемогу на ньому здобув український реп-гурт Kalush Orchestra з піснею «Stefania». Колектив отримав 631 бал (192 – від журі та 439 – від глядачів).

Театр В Україні

28 і 29 травня в Києві, у ProEnglish Theatre Hub, відбулися читання 9 нових п'єс про війну українською й англійською мовами. Захід організували Національна спілка театральних діячів України та театр «ProEnglish Theatre» (Незалежний професійний англomовний театр України). Постановниками сценічних читань виступили режисери зі США, Португалії, Польщі й України. Українською мовою читали п'єси «Руський Воєнний» І. Білиця, «24 години 24 лютого» Н. Захоженко, «Обісцянний БТР» О. Гриценко та «Чи я застарий для війни?» В. Сердюка, а англійською – «Тополь-М летить у кішку Брошку» Л. Лягушонкової, «Робінзон» В. Ченського, «Уламки і пазли» О. Мацюпи, «Садити яблуни» І. Гарець, «Словник емоцій воєнного часу» О. Астасьєвої. Після читань відбулися обговорення з експертами та глядачами. Частина зібраних коштів піде на підтримку мистецької спільноти, решта – на потреби ЗСУ.

За кордоном

У Гамбурзькому центрі сучасного мистецтва (Німеччина) 6 травня з великим успіхом відбувся спільний проєкт Гамбурзького балету та театру Kampnagel «For the Air that we Breathe», до участі в якому запросили танцівників Національної опери України: Олену Карандєєву, Юлію Москаленко, Микиту Сухорукова, Станіслава Ольшанського, Олексія Тютюнника, Владислава Ромащенко, Владислава Босенка. Мета проєкту – презентація українського хореографічного мистецтва та підтримка артистів балету Національної опери України. Кошти віддадуть на підтримку українських артистів. Постановку здійснила солістка Гамбурзького балету Анна Лаудере.

Диригент Національної опери України Алла Кульбаба 27 травня мала честь представляти Україну у міжнародному проекті – новій постановці опери «Тоска» Дж. Пуччіні у Хорватському національному театрі у Загребі, як диригент-постановник. Глядачів прем'єри привітав Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Хорватія Василь Кирилич, а хор театру перед виставою виконав «Молитву за Україну». У цьому проекті А. Кульбаба співпрацювала, зокрема, з італійським режисером Mario Pontiggia, хорватськими співаками Kristina Kolar, Martina Serafin, Tomislav Muzek, Giorgio Surian.

23 травня у Роттердамі відбувся прем'єрний показ археологічної опери «Chornobyldorf» українських композиторів Іллі Разумейка та Романа Григоріва в межах лабораторії сучасної опери Opera aperta, що стала головною подією на Міжнародному фестивалі опери, музики та театру O. Festival в Нідерландах. «Chornobyldorf» стала ключовою темою дискусії на конференції у межах фестивалю. В обговоренні взяли участь митці з США, Австралії, Південної Африки, Німеччини та інших країн. А 26 травня на O. Festival відбулася прем'єра міф-опери EROS. Це результат творчої співпраці української музичної формації NOVA OPERA, композитора Сергія Вілки та греків: режисерки Еллі Папаконстантіну, ODC Ensemble і мультиінструменталістки Катеріни Фотінакі. Історія, в основі якої твір «Бенкет» Платона, поповнилась особистими задокументованими свідченнями української команди про російсько-українську війну. Масштабний міжнародний проект – міф-опера «EROS» – здійснюється за підтримки Міністерства культури Греції, House of Europe, Фонду виконавських мистецтв NL.

Український жіночий театрально-музичний гурт Dakh Daughters представив у Франції нову виставу. Допрем'єрний показ вистави «Danse Macabre» пройшов 6 травня у місті Ле Ман. До проекту приєдналася актриса театру «Дах» Т. Троїцька, режисером виступив В. Троїцький. Виставу було створено за сприяння французьких митців. Вона про те, як жінки-артистки перетворюються на простих жінок, які потрапляють на територію війни.

У Берліні 23 травня відбулося театралізоване читання про війну та полів'язнів «Україна, 5-та ранку». Основою текстів для читання стала документальна п'єса «Крим, 5-та ранку» українських драматургинь Наталі Ворожбит і Анастасії Косодій, прем'єра якої відбулася у листопаді 2021 року в Києві. Уривки з п'єси ілюструють ситуацію з правами людини та з переслідуваннями, особливо стосовно кримськотатарського населення в Криму за російського окупаційного режиму. Читання було доповнено сучасними дописами з військового щоденника Павла Ар'є. Після заходу відбулася тематична панельна дискусія за участі президентки Фонду імені Гайнріха Бьолля Елен Убершер, заступника генерального директора Українського інституту Аліма Алієва, голови правління Центру з прав людини «Зміна» Тетяни Печончик, старшої експетрки зі Східної Європи Фонду Бертельсманна Міріам Космель та директора Фонду імені Гайнріха Бьолля в Україні Йоганнеса Восвінкеля.

25 травня у Польському театрі імені Арнольда Шифмана у Варшаві відбулися перформативні читання за книгою Оксани Забужко «Планета Полин». Режисерка-постановниця Світлана Олешко (Харків).

Хореографічне мистецтво

За кордоном

Балетна група Черкаського народного хору Черкаської обласної філармонії з аншлагом виступила в Італії на танцювальному фестивалі «La Borgata che Danza», що проходив 27–29 травня у курортному місті Беларія-Іджеа-Маріна (регіон Емілія Романья). Цьогоріч мерія міста Беларія-Іджеа-Маріна звернулася до Черкаської обласної ради та Черкаської обласної філармонії із запрошенням узяти участь у фестивалі, де Україні було надано почесну місію його відкриття та центральної теми. Виступ українців в Італії відбувся за підтримки Черкаської обласної ради, Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської ОДА. Наші танцюристи репрезентували італійцям ряд фольклорних хореографічних композицій. У рамках фестивалю було презентовано також виставку малюнків маленьких українців з родин тимчасово переміщених осіб, які проживають у Черкасах та області, «Війна дитячими очима».

Візуальні мистецтва

В Україні

З 22 по 24 травня на запрошення Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти, відбувся візит в Україну команди українського павільйону «Planeta Ukrain» Міланського трієнале архітектури, дизайну та мистецтва в Україну. Разом з куратором павільйону Джанлуїджі Рікуператі до України приїхали інші арт-менеджери та куратори, зокрема: Ванесса Бренсон – англійська філантропка та засновниця Маракешського бієнале; Альберто Зонtone – засновник провідної італійської студії дизайну та архітектури; Стівен Навін – музичний продюсер; Габріеле Аббруццезе – італійський фотограф та Марія Іссерліс – українська мисткиня та кураторка з Берліну. Мета цього візиту – знайомство з культурними інституціями в Україні під час війни. Також, у ході візиту відбулося обговорення можливості міжінституційної горизонтальної співпраці, а 22 травня розпочався онлайн-симпозіум «Planeta Ukrain» у київській галереї сучасного мистецтва The Naked room, засновниці якої, Лізавета Герман та Марія Ланько, разом з Борисом Філоненком є кураторами Українського національного павільйону на цьогорічній Венеційській бієнале. Симпозіум відбувся за участі Олександра Ткаченка – міністра культури та інформаційної політики України; Галини Григоренко – голови Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти та команди українського павільйону «Planeta Ukrain».

За кордоном

У співпраці з Офісом Президента України та Центром образотворчого мистецтва Bozar, за сприяння Голови Європейського парламенту, PinchukArtCentre і музей М НКА представлятимуть з травня по вересень у Бельгії масштабний проєкт «Уяви Україну», мета якого – підтримка українського культурного фронту. Проєкт включає пов'язані між собою виставки та низку супутніх подій – лекцій, кінопоказів, обговорень. Експоновані роботи належать до колекцій осередку культурної спадщини фламандської громади

МНКА, галереї «Артсвіт» з Дніпра або самим художникам. У проєкті представили роботи українських митців: С. Браткова, Д. Чичкана, Н. Кадана, Ж. Кадирової, Л. Хоменко, А. Звягінцевої, О. Шачко, Н. Карабіновича та А. Кахідзе, відеороботи Я. Малащука та Р. Хімея, Д. Ревковського й А. Рачинського, Д. Кавеліної та Я. Бачинської, а також новий мурал А. Щербини. Так, у Музеї сучасного мистецтва МНКА до 21 серпня триватиме виставка «Мистецтво як критичне ставлення», що розповідає про мистецтво як інструмент критики. Експозиція «Уяви Україну. Великі та маленькі історії» у Центрі образотворчих мистецтв Vozag у Брюсселі протиставляє значні історичні події повсякденності людського життя і триватиме до 21 червня. До 30 серпня можна буде відвідати ще одну виставку – «Художник як свідок» у центрі Parliamentarium Європейського парламенту, яка розглядає митця як спостерігача, що фіксує соціальні та політичні зміни. Кураторами проєкту виступили директор Музею сучасного мистецтва МНКА Барт де Баре й артдиректор PinchukArtCentre Бйорн Гельдхоф.

7–15 травня у берлінському арт-центрі Alte Munze працювала виставка «Захоплений будинок», організована київською агенцією креативного менеджменту PORT за сприяння Міністерства закордонних справ України, Міністерства культури та інформаційної політики України та Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти. Назву виставки запозичено з оповідання аргентинського письменника Хуліо Кортасара, головний герой якого змушений тікати з власної оселі від невідомого зла. До експозиції увійшли понад 200 творів живопису та графіки, фотографій, скульптур та інсталяцій від 50 сучасних українських митців, які в режимі реального часу документують гуманітарну катастрофу в Україні, спричинену нападом росії, та спонукають міжнародну аудиторію до діалогу про Європу як про наш спільний дім. Зокрема, експонувалися роботи Алевтини Кахідзе, Влади Ралко, Ігоря Гусєва, Антона Логова, Гамлета Зінковського, Тіберія Сільваші, Д. Кольцової та ін. Експозицію відвідали близько 3000 людей. Спеціальною гостею церемонії відкриття стала Ребека Хармс – колишня депутатка Європейського Парламенту та відома режисерка-документалістка.

У Європейському Парламенті у Брюсселі було представлено серію ікон «Маріуполь Деезіс». Експозиція складалася з двох частин: фотодоказів війни росії проти України та серії ікон «Маріуполь Деезіс», написаних на кришках, днищах й інших фрагментах дерев'яних ящиків, у яких зберігалися різні види боєприпасів. Фотовиставку було присвячено опору України російській агресії. Виставку відкрили Президент Європарламенту Роберта Метсола, представник України при Європейському союзі Всеволод Ченцов, голова Комітету Верховної Ради з питань інтеграції України до Європейського Союзу Іванна Климпуш-Цинцадзе.

24 травня в одній із найвідоміших світових художніх галерей «Альбертіна» у Відні (Австрія) відбулося відкриття фотовиставки «Жахи війни. Гоя і сучасність». На ній 40 світлин українського фотографа М. Палінчака співставили з роботами іспанського художника Франсіска Гої із серії «Лихоліття війни». М. Палінчак від початку повномасштабного вторгнення рф в Україну документував руйнування Батьківщини загарбниками та жахливі наслідки війни

для мирного населення. Таким чином, за задумом організаторів виставки, воєнні малюнки Гої початку ХІХ століття та фотографії Палінчака з війни 2022 року свідчать про загальну жорстокість війни та страждання мирного населення. Виставка «Жахи війни. Гоя і сучасність» триватиме до 21 серпня.

У Ганновері (Німеччина) 14 травня було розгорнуто виставку українського NFT-мистецтва «Oil-Blood-Liberty». Проєкт, створений CryptoArt Ukraine, закликає німецьке суспільство до ембарго російських нафти та газу. Виставка тривала до 12 червня у Kunsthalle Faust. В експозиції – 18 робіт різного жанру NFT: перформативні акти, генеративне мистецтво, фотографія, цифрова графіка й колаж. Серед авторів, які взяли участь у проєкті: О. Сай, М. Соломенникова, EVM ART, Д. Докунов та ін.

10 травня київський дует графікинь Etchingroom1, до якого належать К. Ярош й А. Ходькова, представили виставку «It was crowded yesterday» у берлінській галереї «ArtEast Gallery». Проєкт містив роботи, створені після повномасштабного вторгнення рф. Виставку можна буде відвідати до 30 червня.

Чеський центр у Софії (Болгарія), який із перших днів повномасштабної війни висловлює свою підтримку Україні, представив виставку «Галерея у вікні» спільно з «Щербенко Арт Центром». У межах проєкту презентують роботи сучасних українських художників, зокрема, В. Ралко, О. Дімова, О. Науменко, М. Прошковської, М. Талютто та ін. Кожні два тижні роботи змінюватимуться. Каталізатором ідеї створення проєкту став акт вандалізму: 12 травня невідомі зірвали плакат зі словами підтримки українському народові, який висів на вікні центру. Проєкт відкрився 19 травня роботою З. Лактіонової «Where to go? Where to go?». Художниця з Маріуполя у 2021 році стала фіналісткою конкурсу для молодих українських художників МУХі. Проєкт триватиме до 31 серпня.

У Варшаві до 29 травня експонувалася виставка на тему агресії рф «День перемоги», що включала понад 40 плакатів українського художника А. Єрмоленка та польського художника Войцеха Коркуця, більшість з яких створено після 24 лютого як документування бруталного вторгнення росії та героїчного опору України.

28 травня відбулося відкриття художньої виставки українських митців windows into Space у Берні (Швейцарія): фотомайстра Ліни Кирилюк і художника Олесья Ільченка. Л. Кирилюк представила колекцію фотопортретів «Волонтери-біженці» (створена під час гуманітарної допомоги в Берні), а О. Ільченко – цикл картин «Повернення до оптимізму». Виставка триватиме до 30 липня.

20 травня у німецькому місті Бонн було представлено проєкт львівської галереї сучасного сакрального мистецтва ICONART «Емоції. Українська сучасна ікона». До проєкту долучилися 27, здебільшого львівських художників. Зокрема, Оксана Андрущенко, Роман Барабак, Олександр Бриндіков, Андрій Винничок, Оксана Винничок, Іван Дашко, Катерина Дмитренко та ін.

Кіно

В Україні

Студія Film.ua запустила проєкт про українців, які постраждали внаслідок війни в Україні – «Обличчя спротиву». Це серія документальних відео від

британського журналіста Еміля Гессена та українського режисера О. Толмачова. У кожній серії українці розповідають свою історію війни і як вона на них вплинула. Героями перших випусків стали жителі Києва, Бучі, Ірпеня, Бородянки та Чернігівської області, які розповіли про власну боротьбу та перебіг подій під час окупації. Наразі до перегляду на YouTube доступні два епізоди.

Фестиваль Docudays UA оголосив переможців конкурсу Civil Pitch 2.0. Зі 150 заявок журі обрало 4 проекти, що отримають гранти на виробництво. До складу журі входили: Саломе Джаші, режисерка із Грузії; Даніель Абма, режисер із Німеччини; Аудун Амундсен, режисер та продюсер із Норвегії; Р. Бондарчук, український режисер. Розмір гранту для переможців складає 250 тис. грн. Умовою отримання фінансування є прем'єра готового фільму на XX Docudays UA у 2023 році. Крім фінансової підтримки, кожна команда отримає супровід від міжнародних тьюторів, які допоможуть пройти всі етапи створення фільмів.

Об'єднання українських продюсерів (ОУП) виділило \$40 тисяч для створення короткометражних фільмів про Україну і запросило до співпраці дебютантів режисерів та сценаристів Польщі. ОУП створюватиме документальний проєкт «Україна, яка нас здивувала». Планується зйомка чотирьох 10–12-хвилинних документальних фільмів спільно з польськими документалістами. Об'єднання бере на себе організацію знімального процесу на території України, якщо цього вимагатиме сценарій. Збір ідей триватиме з 23 травня до 1 липня 2022 року.

За кордоном

Фільм Одеської кіностудії «Чому я живий» режисера Вілена Новака отримав ряд нагород на міжнародних фестивалях за кордоном: «золоту відзнаку» на американському фестивалі Hollywood Gold Awards (Лос-Анджелес, США); на турецькому кінофестивалі International Anatolian Film Awards (AFA) у номінації «Best Drama Feature Film»; у номінації «Найкращий режисер-повнометражного фільму» на каннському фестивалі Silk Road Film Awards Cannes (Франція).

Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини «Docudays UA» було перенесено через війну. Проте програму національного конкурсу фестивалю DOCU/УКРАЇНА демонстрували, починаючи з 29 травня на Краківському фестивалі. До неї увійшли чотири кінокартини: «Плай» Є. Джішіашвілі, «Між небом та горами» Д. Грешка, «Привоз» Є. Нейман і «Нескінченність за Флоріаном» О. Радинського.

18 травня фільмом «Какофонія Донбасу» І. Мінаєва відкрився The Montreal International History Film Festival у Канаді. Ця стрічка також у травні надійшла у продаж на DVD у французькій мережі Fnac.

31-й Фестиваль європейського кіно, який розпочався 12 травня у Сінгапурі, вперше відкрила українська стрічка – «Мати апостолів» З. Буадзе, яка оповідає про початок російської агресії на Донбасі. Україна – єдина країна з-поміж 23 держав-учасниць фестивалю, яка цьогогоріч представила одразу дві

стрічки. Окрім фільму «Мати апостолів», глядачі мали змогу подивитися стрічку-мюзикл «Гуцулка Ксеня» режисерки О. Дем'яненко.

Із 29 квітня до 1 травня українське кіно дивились в культурному центрі Palm Springs Cultural Center міста Палм-Спрінгс у Каліфорнії. Триденний захід було присвячено збору коштів для дітей України, які вимушено покинули свої домівки через війну. Подією-закриттям цієї частини Всесвітнього благодійного кіномарафону на підтримку України CinemAid Ukraine Charity Film Marathon став прем'єрний в США показ створеної за підтримки Держкіно стрічки Станіслава Капралова «Егрегор». У програмі кінопоказів глядачі побачили «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова, «Я працюю на цвинтарі» Олексія Тараненка, «Фокстер і Макс» Анатолія Матешка, «СТОП-ЗЕМЛЯ» Катерини Горностаї, «Погані дороги» Наталі Ворожбит, «Атлантида» Валентина Васяновича, «Безславні кріпаки» Романа Перфільєва та «Dzidzio Контрабас» Олега Борщевського. Було показано також короткометражні фільми «Кров'янка» Аркадія Непиталюка, «Оптика» Олексія Новікова, «Яблуневий сад» та «Клітка для папуги, що говорить» Ірини Асонової; анімаційні стрічки «Кохання» Микити Лиськова, «Непотрібні речі» Дмитра Лісенбарта та «Війна, що змінила Рондо» Ольги Гаврилової; документальні фільми «Переломний момент: Війна за демократію в Україні» Олеся Саніна і Марка Харіса та «Терикони» Тараса Томенка.

15 травня у Лос-Анджелесі (США) у межах Всесвітнього благодійного кіномарафону на підтримку України CinemAid Ukraine Charity Film Marathon відбулися покази кінострічок: «Будинок „Слово“. Нескінчений роман» Т. Томенка, короткометражок «Дякую» М. Люкова і «На своїй землі» О. Кирієнка. Ці ж фільми, а також «Чужа молитва» А. Сеїтаблаєва було показано у рамках кіномарафону CinemAid Ukraine Charity Film Marathon 18 травня у турецькому місті Бодрум. Кінопокази у Бодрумі організовано ГО «Українці Бодрума» за підтримки торгового центру Oasis Bodrum і мережі кінотеатрів Cinemarine. 26 травня, у стамбульському громадському центрі Bilim Beyoğlu, в межах кіномарафону глядачі побачили три українські кінострічки: історичну драму «Толока» Михайла Ілленка та короткометражні фільми проекту «Дивись українське!»: «На своїй землі» та «Клоун» режисера Олександра Кирієнка. Захід відкрив Генеральний консул України в Стамбулі Роман Недільський. Із відеозверненням до глядачів виступили Голова Держкіно Марина Кудерчук та режисер стрічки «Толока» Михайло Ілленко. Захід організовано Генеральним консульством України в Стамбулі за підтримки Муніципалітету Бейолу міста Стамбул. Співорганізатором з української сторони виступила Асоціація «Дивись українське!», координатор кіномарафону в місті Стамбул – консул Катерина Пасінчук. А з 16 до 19 травня, покази у рамках кіномарафону тривали вже в столиці Болгарії – Софії. У будинку культури «Іськр» було представлено 9 українських кінострічок: «Мої думки тихі» Антонію Лукіча, «Шляхетні волоцюги» Олександра Березаня, «Толока» Михайла Ілленка, а також короткометражні фільми проєктів «Дивись українське!» та «Все починається в Києві»: «Анна» Олеся Саніна, «Травень» Віктора Придувалова, «Клоун» Олександра Кирієнка, «Звичайний ранок» Кадіма Тарасова, «Урок» Михайла Ілленка та «На краю» Олександра Ітигілова. Всесвітній благодійний кіномарафон на підтримку України

«CinemAid Ukraine Charity Film Marathon» ініційовано Держкіно спільно з Українською кіноакадемією, асоціацією «Дивись українське!», Українською кіноасоціацією, ГО «УкрКіно-Фест», ГО «Спілка підприємців теле- та кіноіндустрії», ГО «Нарешті», КП «Київкінофільм», БФ «Двері», ГО «Центр розвитку креативних індустрій».

10-11 та 14 травня Литовський кіноцентр на підтримку ініціативи Всесвітнього благодійного кіномарафону CinemAid Ukraine Charity Film Marathon проводив «Дні українського кіно в Литві». Глядачів запросили переглянути найцікавіші кінострічки українських режисерів за останні роки: «Погані дороги» Наталки Ворожбит, «Мої думки тихі» Антонію Лукіча, «СТОП-ЗЕМЛЯ» Катерини Горностай, «Цей дощ ніколи не скінчиться» Аліни Горлової та анімаційний фільм «Віктор_Робот» Анатолія Лавренішина. Кінопокази пройшли у Вільнюсі, Каунасі, Клайпеді, Алітусі, Маріямполі, Гаргжадаї. Всі зібрані кошти під час показів буде передано на підтримку України.

3 травня в Ризі, в кінотеатрі Forum Cinemas LV, відбулася прем'єра української воєнної драми «Снайпер. Білий ворон», знятої за підтримки Держкіно, про розповідає про перебіг російсько-української війни на сході України, яка розпочалася в 2014 році. Перед показом фільму виступили Надзвичайний і Повноважний Посол України в Латвії Олександр Міщенко та латвійська журналістка Ієва Варна, яка неодноразово здійснювала робочі поїздки в зону бойових дій в Україні, зокрема, на Донбас. На заході були присутні також представники української громади, тимчасово переміщені особи з України та жителі Риги. Режисером стрічки є Мар'ян Бушан, автори сценарію – Мар'ян Бушан та Микола Воронін, які перед показом фільму з відеозверненням привітали присутніх та подякували Латвії за підтримку. 4 травня показ фільму відбувся в кінотеатрі Splendid Palace, а з 6 травня розпочався щоденний показ сеансів в кінотеатрах Риги. 25% від продажу квитків на зазначений фільм буде перераховуватися на підтримку Збройних сил України.

З 29 квітня до 8 травня в Кракові (Польща) тривав International Festival of Independent Cinema Off Camera. Важливою його складовою є SerialCon – частина фестивалю, що присвячена серіалам. 3 травня на SerialCon проходила дискусійна панель на тему «Серіальна копродукція між Україною та Польщею», в межах якої було представлено створений у копродукції з Польщею серіал «Кава з кардамоном». Це спільний проєкт Solar Media Entertainment та телеканалу СТБ, створений за підтримки Державного агентства України з питань кіно та Українського культурного фонду. На дискусійній панелі серіал представляли продюсерка і виконавиця головної ролі Олена Лавренюк (Україна) та акторки Анна Чеслак і Дорота Делаг (Польща).

19 травня на екранах італійських кінотеатрів з'явилась українсько-італійська комедія «Коза Ностра» з Ірмою Вітовською у головній ролі. Стрічку знімали у 2020 році в українських Карпатах, Сицилії та в околицях Риму. Режисером фільму є Джованні Дота, оператор кінокомедії – Карло Ріналді, виробництво – Perito Produzioni (Італія) та FILM.UA Group (Україна) за підтримки Держкіно.

Експериментальний фантастичний фільм Дмитра Томашпольського «Простір/Space» вийшов на Amazon Prime у Сполучених Штатах Америки та Великобританії. Виробництво – Gagarin Media Film Company («Кінокомпанія Гагарін Медіа»), 2021.

Нову картину режисера Антоніо Лукіча «Люксембург, Люксембург» продаватиме відома французька компанія Celluloid Dreams. На знак підтримки України, організація з продажу фільмів відмовилась від своєї комісії. Виробництвом фільму займається кінопродакшен ForeFilms. Стрічка створюється за підтримки Державного агентства України з питань кіно та наразі знаходиться на етапі постпродакшену. Прем'єра очікується восени 2022 року.

Медіагрупа StarlightMedia оголосила про початок співпраці з голлівудською агенцією креативного маркетингу Paradise Creative. Метою проєкту є запуск спільного виробництва для європейського ринку, що надає маркетингові та творчі послуги для індустрії розваг, таких як європейські мережі, кіностудії та OTT-сервіси.

75-й Каннський міжнародний кінофестиваль

17 травня у Франції розпочався 75-й Каннський міжнародний кінофестиваль. Україна на ньому була представлена Національним павільйоном на кіноринку Marché du Film, фільмами у конкурсних програмах та великою кількістю індустріальних заходів. На відкритті 75-го Каннського міжнародного фестивалю з відеозверненням до аудиторії виступив Президент України Володимир Зеленський.

17–25 травня на кіноринку 75-го Каннського міжнародного кінофестивалю працював Національний павільйон, що був організований спільними фінансовими зусиллями держави та представників кіноіндустрії: Державного агентства України з питань кіно, Асоціації кіноіндустрії України, FILM.UA Group, компаній «Кінокувартал», Solar Media Entertainment, «УкрКіноФест», Trident Production Network, Prime Story Pictures та «Спілка підприємців теле та кіноіндустрії». Спеціально для роботи Українського павільйону було підготовлено інтерактивний каталог українських проєктів і сервісів, які зараз може надавати закордонним партнерам наша держава. Загалом до каталогу увійшли понад 200 проєктів. Це – готові стрічки 2020–2022 років виробництва, проєкти для міжнародної копродукції, що перебувають у стадії девелопменту та вже мають написаний сценарій тощо. Програма Українського павільйону включала різноманітні заходи за участі представників вітчизняної та світової кіноіндустрії, спрямовані на міжнародну промоцію українських проєктів і сервісів, вирішення нагальних питань зі сфери культурної дипломатії та інформування світової спільноти про можливість підтримки української кіноіндустрії. Зокрема 19 травня відбулася організована Національним павільйоном України дискусія «Відміна російської культури: кіно як інструмент російської пропаганди і війни». Партнером події виступив Американський павільйон. Під час події представники української кіноспільноти на чолі з головою Держкіно М. Кудерчук обґрунтували позицію України щодо неприпустимості діяльності країни-агресора на міжнародній культурній арені. 20 травня в межах презентації Discover Ukraine Мари-

на Кудерчук, Вікторія Ярмошук, а також Голова Ради з державної підтримки кінематографії Артем Колубаєв, спікери розповіли про сучасний стан української індустрії. 22 травня в Українському павільйоні пройшла дискусія Women In Industry за участі продюсерки Лариси Гутаревич, режисерки Ірини Громозди, актриси театру та кіно, продюсерки Олени Лавренюк, а також афганської кінорежисерки Сахри Карімі. Спікерки поділилися з аудиторією своїм досвідом проживання війни та можливостями для опору через творчість. 21 травня відбувся День України / Ukraine in Focus – низка ініціатив, спрямованих на відновлення роботи української кіноіндустрії. А 24 травня з великим успіхом пройшов організований Держкіно та Українським національним павільйоном за підтримки мерії міста Канни благодійний вечір із «тихим» аукціоном, на якому було представлено унікальні кінематографічні та мистецькі лоти: постер до стрічки «Білий птах із чорною ознакою» Юрія Ілленка, картина Владислава Шерешевського Cats, написана 19 березня 2022 року після обстрілів і руйнування житлових будинків Маріуполя російськими військами, оригінальний сторіборд до стрічки «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова, дві картини Івана Марчука «Виходять мрії з берегів» та «Замріяні копички» та ін. За підсумками торгів організаторам вдалося зібрати понад 1,5 мільйона гривень на підтримку української кіноіндустрії. Під час роботи кіноринку у Національному павільйоні України відбулися також численні зустрічі української делегації з представниками міжнародної кіноспільноти та дипломатичних кіл. Гостями Українського павільйону стали Прем'єр Люксембургу Ксав'є Беттель, Міністр-Президент Валлонії Еліо Ді Рупо, виконавчий директор Marché du Film – Festival de Cannes Жером Пайяр, директор Wallonia-Brussels Federation Centre du Cinéma et de l'Audiovisuel Жоанн Брунфо та багато інших європейських партнерів.

В одній з головних конкурсних програм фестивалю – «Особливий погляд» – 25 травня відбулася світова прем'єра української стрічки «Бачення метелика» М. Наконечного (2022). Фокус категорії «Особливий погляд» – фільми, які, на думку програмного відділу фестивалю, матимуть сильний вплив на розвиток кіномистецтва, а також виділяються оригінальною ідеєю та естетикою. А 21 травня у програмі «Двотижневик режисерів» пройшла світова прем'єра фільму «Памфір» Дмитра Сухолиткого-Собчука. «Памфір» є копродукцією України, Франції, Польщі та Чилі.

Головну премію Ukrainian Films Now Award (фандрайзинг-івент Ukrainian Films Now організований на підтримку України організаціями EAVE, First Cut Lab та італійським кіноформумом When East Meets West у партнерстві з EFAD та CineRegio) із грошовою винагородою у 30 тис. євро отримала дебютна стрічка Марини Вроди «Степне», що створюється за підтримки Держкіно. Нагороду від IDM Film Commission Suedtirol / Cine Chromatix Italy у вигляді фінансування послуг із постпродакшену було присуджено фільму Тоні Ноябрьової «Ти мене любиш?». Постпродакшен від Screen Brussels та Спеціальну відзнаку журі отримала стрічка Анни Бурячкової «Коли нам було 15». Нагороду First Cut Lab Award вручили проекту Павла Острікова «Ти – космос». Стрічка «Залізна сотня» Юлії Гонтарук під час презентації Ukrainian Films Now отримала винагороду від французького фонду Ciclic Centre-Val de Loire – 15 тисяч євро на постро-

дакшн. А фільм Лізи Сміт «Слухаючи світ» на кіноринку Cannes Docs здобув відзнаку від DAE, яка надасть проекту членство в організації та доступ до консультацій на етапі чорнового монтажу від її провідних експертів. Ще однією отриманою у Каннах нагородою стала відзнака конкурсної програми Каннського міжнародного кінофестивалю Cinéfondation. Третю премію студентського конкурсу Cinéfondation було розділено між роботою французького режисера Laurène Fernandez Les Humains Sont Cons Quand Ils S'Empilent та короткометражною дипломною стрічкою української режисерки Марії Новікової «Славна Революція», що оповідає про Революцію Гідності. Фільм створено у копродукції Великобританії, Німеччини та України, українську сторону виробництва представляє компанія «СУК – Сучасне українське кіно».

У Каннах стало відомо про кілька стратегічно важливих ініціатив, реалізація яких допоможе українській індустрії вистояти у скрутні часи. Зокрема, це ініціатива Європейського фонду підтримки спільного виробництва та розповсюдження художніх кінематографічних та аудіовізуальних творів Eurimages щодо звільнення України від обов'язкових членських внесків до середини наступного року із збереженням для нашої держави можливості долучатися до всіх програм фонду. Із аналогічною ініціативою на своєму щорічному засіданні в межах Каннського кінофестивалю виступила European Film Agency Directors association (EFAD) – європейська асоціація, що об'єднує 35 національних кіно- та аудіовізуальних агенцій. EFAD відзвітувала про конкретні кроки, спрямовані на підтримку українських кінематографістів, що вже реалізовані асоціацією та її членами. А також запропонувала Державному агентству України з питань кіно вступити до EFAD із звільненням від сплати членських внесків на найближчі два роки. Голова Держкіно Марина Кудерчук підтримала цю ініціативу.

Також у Каннах відбулося підписання Меморандуму про взаєморозуміння між Державним агентством України з питань кіно та Фільмкомісією Риму, що покликаний поглибити та розвинути співпрацю між Україною та Італією в галузі кіновиробництва та дистрибуції. Меморандум підписали Голова Держкіно Марина Кудерчук та президентка Roma Lazio Film Commission Лучано Соена.

Українська кінокомпанія FILM.UA Group уклала на Каннському кінофестивалі низку угод щодо показів мультфільму «Мавка. Лісова пісня» в різних країнах світу. Manumore Films випускатиме стрічку у країнах Скандинавії, Feelgood Entertainment – у Греції, а Filmbridge отримав права на дистрибуцію в Монголії. Крім того, дистрибутор Mares Filmes купив права на показ фільму «Захар Беркут» у Латинській Америці.

Музейна справа В Україні

У межах мистецької мережі «Save Ukraine Art 22» венеційські музеї допоможуть убезпечити предмети мистецтва у Львові. Італійські колеги вже надіслали усі необхідні матеріали для захисту об'єктів від бомб, вогню та вологи. У межах ініціативи Львівські інституції також отримують захисні тканини, пінопластові панелі та реєстратори даних для відстеження змін вологості й тем-

ператури. Проєкт «Save Ukraine Art 22» допомагає налагодити ланцюжок постачання необхідних матеріалів, аби захистити якомога більше культурних об'єктів. Ініціативу започаткував бізнесмен Лусіо Гомієро після того, як наприкінці березня директор Львівської національної галереї Т. Возняк звернувся з проханням про матеріали та обладнання. Мережа залучила десятки партнерів і донорів, у тому числі громадські музеї, муніципалітет Венеції, постачальників, які співпрацюють з Венеційською бієнале.

За кордоном

18 травня, у Міжнародний день музеїв, в іспанському Національному музеї «Прадо», запустили перший у Мадриді аудіогід українською. Він став сороковим у мережі українськомовних аудіогідів у всьому світі. Знакову подію урочисто відкрив міністр культури і спорту Іспанії Мігель Ісета.

У Стокгольмі Національний архів Швеції спільно з Королівською бібліотекою в Стокгольмі представив фотовиставку «ВІЙНА: фотодокументація з північних околиць Києва у період з 5 до 16 квітня 2022 року». Експозиція налічувала 36 світлин Київської області після звільнення регіону від російських окупантів. Представлені фотографії – частина колекції музейних артефактів, яку формують працівники Національного музею історії України у Другій світовій війні. У відкритті виставки взяли участь міністр освіти та науки Швеції Анна Екстрем, Надзвичайний і Повноважний Посол України у Швеції Андрій Плахотнюк та міністр культури та інформаційної політики України Олександр Ткаченко, який приєднався онлайн. Національний архів Швеції також виставив оригінали листа Короля Швеції Карла XII (14 вересня 1711 року) з інструкціями своєму послу у Константинополі Томасу Функу обстоювати інтереси України як незалежної держави, карти України з кордонами 1648 року авторства Гійома Левассера де Боплана та копію латиномовної Конституції Пилипа Орлика (1710). На виставці також експонувалися портрети українських гетьманів Пилипа Орлика та Івана Мазепи авторства української художниці Наталії Павлуценко.

На щорічній конференції Європейського музейного форуму, яка проходила 4–7 травня в Естонському національному музеї в Тарту, український Victoria Museum (приватний музей історичного костюма та стилю в Києві) отримав сертифікат номінанта на премію «Кращий музей Європи 2022 року». Victoria Museum презентував для європейської громадськості бренд «Я з України». Представляти свій український культурний проєкт серед 56 номінантів із 27 країн світу приїхала в Тарту власниця музею Вікторія Лісенко. У рамках цього річного Європейського музейного форуму після першого екскурсійного дня упродовж двох наступних днів були тематичні панельні дискусії, а на четвертий день, 7 травня, відбулася безпосередньо церемонія нагородження. У кожній панелі брали участь 3–5 музеїв, подібних за тематикою чи соціальним завданням. Victoria Museum був представлений на панелі «Приватні ініціативи, що відкривають скарби для широкої аудиторії». А в панельній дискусії «Музеї в неспокійні часи» взяв участь директор Національного музею Революції Гідності І. Пошивайло. Захід особисто відвідав та відкрив Президент Естонії.

Охорона культурної спадщини В Україні

16 травня в онлайн-форматі пройшла зустріч керівництва Міністерства культури та інформаційної політики України з представниками Уряду та інституцій США у сфері культури. Обговорили шляхи збереження культурних пам'яток України та протидії їхнього знищення росіянами. У зустрічі взяли участь з української сторони – міністр культури та інформаційної політики Олександр Ткаченко, заступниця міністра з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Анастасія Бондар, заступниця Міністра з питань європейської інтеграції Катерина Чуєва, а також посол України в США Оксана Маркарова. З боку США – заступниця Державного Секретаря США Лі Саттерфілд, Ерік Каталфамо, Челсі Фріланд, керівництво Смітсонівського інституту – Річард Курін, Корі Вегенер, Катарін Хансон та американські партнери у галузі культурної політики Хайден Бассет та Мартін Першлер. Колеги зі Сполучених Штатів Америки висловили солідарність з Україною та заявили про готовність допомогти оцінити завдані рашистами збитки і сприяти поверненню до України нашої спадщини.

12 травня відбулось перше засідання польсько-українсько-литовської робочої групи з оцифрування культурної спадщини в Україні. В обговоренні взяли участь віцепрем'єр-міністр, міністр культури та національної спадщини Республіки Польща Пьотр Глинський, заступник міністра культури та національної спадщини Польщі Ярослав Селлін, заступник міністра культури Литви Рімантас Мікайтіста та заступниця міністра культури та інформаційної політики України Анастасія Бондар. Україна, Литва та Польща створили спеціальний фонд «Люблінський трикутник», який підтримує оцифрування культурної спадщини України та працює над створенням цифрової платформи для її збереження, охорони, розвитку та популяризації. Водночас заступниця міністра культури та інформаційної політики України А. Бондар, представила учасникам робочої групи бачення комплексної державної політики у сфері цифровізації культурної спадщини. Також вона презентувала проєкт Національної Платформи Культурної Спадщини України в частині менеджменту державного музейного фонду – Є-Музей, в рамках якого планується створення Єдиного порталу культурних цінностей Музейного фонду України.

Регіональний офіс «U-LEAD з Європою» у Дніпропетровській області організував інформаційну сесію на тему «Діяльність закладів культури у воєнний час – збереження культурної спадщини». Експерти Програми «U-LEAD з Європою» розповіли представникам громад про особливості діяльності закладів культури під час війни, а також надали практичні рекомендації щодо збереження культурної спадщини та бібліотечного фонду тощо.

За кордоном

Французький інженер-волонтер Еммануель Дюран, фахівець зі збору 3D-даних, працює над оцифруванням зруйнованих історичних об'єктів унаслідок війни. Він допомагає групі архітекторів, інженерів й експертів з історичного

будівництва реєструвати будівлі у Києві, Чернігові та Харкові. Дюран використовує лазерний сканер, що нагадує штатив. Пристрій, який записує 500 тисяч пікселів за секунду, встановлюють у стратегічно важливому куті пошкодженої будівлі. Так сканер фіксує весь об'єкт із різних боків. Потім Дюран переносить всі дані на комп'ютер, аби створити 3D-модель будівлі. У результаті виходить ідеальне відтворення з точністю до п'яти міліметрів, яке можна повертати у будь-якому напрямку або нарізати на секції. Видно навіть отвори в стінах від куль та пошкодження внаслідок вибухових хвиль.

Релігія

В Україні

З 24 по 26 травня Київ відвідувала міжнародна делегація релігійних діячів, представників християнства, ісламу та іудаїзму з Європи та США. Серед них – англійський єпископ Доркінга у Великої Британії Джо Бейлі Веллс, Імам Ях'я Паллавічіні, президент COREIS (Ісламська релігійна громада в Італії) і координатор EULEMA, Меджлісу лідерів мусульман Європи, сестра Шейла Кінсі, виконавчий співсекретар Комісії «Справедливість, Мир та Добродієність» Міжнародної спілки вищих настоятельок у Ватикані, рабин Лодзі Давід Шиховський, який представляв головного рабина Польщі Міхаеля Шудриха та ін. Цей візит став відповіддю на звернення мера Києва Віталія Кличка, який у березні закликав релігійних лідерів приїхати до Києва. Програма місії включала молитви на підтримку України перед храмом Софії Київської та на території Меморіального центру Голокосту «Бабин Яр», зустрічі з Апостольським Нунцієм в Україні Вісвалдасом Кулбокасом та Главою УГКЦ Блаженнішим Святославом Шевчуком, відвідини знакових місць тощо.

Архієпископ Пол Річард Галлагер, Секретар у справах стосунків Святого Престолу з державами, 18–20 травня перебував з візитом в Україні, відвідуючи Львів, Київ і місця, що постраждали від війни. Подорож відбувалася в контексті 30-річчя встановлення дипломатичних відносин і щоб виразити близькість Папи та Апостольської столиці з народом, який страждає від війни, та щоб ще раз підтвердити важливість діалогу для відновлення миру. У програмі поїздки ватиканського дипломата – зустрічі з архієпископом-митрополитом Львівським, в. о. голови Конференції римо-католицьких єпископів України Мечиславом Мокшицьким, з главою Української греко-католицької церкви Блаженнішим Святославом, митрополитом Львівським УГКЦ І. Возняком, з міністром закордонних справ України Дмитром Кулебою, з очільником Львівської ОВА Максимом Козицьким і міським головою Львова Андрієм Садовим, а також відвідини структур, що приймають біженців і переселенців при парафії святого Івана Павла II та бенедиктинському монастирі, відвідини Ворзеля, Ірпеня та Бучі, а також візити до римо-католицьких Катедрального собору святого Олександра (Київ) і Церкви Святого Миколая (Львів).

На знак солідарності і підтримки українського народу 18–20 травня Україну відвідала делегація єпископів Римо-католицької церкви Польщі. У рамках візиту делегація завітала до столиці, а також побували в Ірпіні та Бучі. Зокрема в Києві представники Конференції єпископату Польщі відслужили месу у римо-католицькому соборі св. Олександра, на якій також були присутні представники Посольства Польщі разом із Надзвичайним і Повноважним послом Бартошем Ціхоцьким. Також польська делегація зустрілася з главою УГКЦ Блаженнішим Святославом. Найвищу ієрархію Римо-католицької церкви в Польщі – архієпископа Станіслава Гондецького, митрополита Познанського; голову єпископату РКЦ в Польщі, архієпископа Войцеха Поляка, прimate Польщі, та архієпископа Станіслава Будзика, митрополита Люблінського, – Блаженніший Святослав прийняв у своїй резиденції, що поблизу Патріаршого собору Воскресіння Христового у Києві. У зустрічі також взяв участь священник Стефан Батрух, душпастир громади УГКЦ в Любліні.

2 травня Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній зустрівся у своїй резиденції – Митрополичому домі – з представниками італійської асоціації «Mediterranea», яка підтримує мирне населення України, що перебуває через війну в цій країні. У зустрічі також взяв участь заступник голови Управління зовнішніх церковних зв'язків архієпископ Чернігівський і Ніжинський Євстратій. Предстоятель Православної Церкви України висловив подяку за допомогу українському народові у складні часи війни.

За кордоном

31 травня голова Пасторально-міграційного відділу УГКЦ владика Степан Сус під час візиту до Латвії очолив літургію для українців у Ризі з нагоди 30-річчя місцевої парафії УГКЦ.

За ініціативи генерального секретаря Європейської баптистської федерації Алана Дональдсона 18–19 травня у Відні (Австрія) відбулася зустріч лідерів баптистських союзів Польщі, Словаччини, Угорщини, Румунії та Молдови. Була присутня і українська сторона в особі Ігоря Бандури, заступника голови Всеукраїнського союзу церков євангельських християн-баптистів. Також в обговоренні взяли участь представники Баптистського місіонерського товариства Великої Британії та представники Союзу баптистів Польщі – Матеуш Віхарі, віцепрезидент Європейської баптистської федерації, та Михайло Балоба, пастор Біблійної церкви у Варшаві, які є давніми друзями та партнерами українського союзу. На зустрічі обговорювали питання допомоги Україні. Учасники поділилися напрямками роботи, яка спрямована на допомогу Україні та українським біженцям за кордоном.

Бібліотечна справа

За кордоном

У найбільших бібліотеках Австрії, Латвії, Франції та Нідерландів з'явилися стенди з українськими книгами. Проєкт «Українська книжкова полицка» втілюють у життя Міністерство закордонних справ, Міністерство культури та інформаційної політики, Український інститут книги під патронатом О. Зеленської. Зокрема, Центр Помпіду у Франції поповнився близько 40 виданими в Україні книгами англійською та французькою мовою про культуру, природу та мистецтво нашої держави. Відвідувачі Національної бібліотеки Австрії можуть ознайомитися з творами Тараса Шевченка, Івана Котляревського та Ліни Костенко в оригіналі та в перекладах, а також з літературою про історію України. Ризька центральна бібліотека поповнилася збірками віршів українських поетів, зокрема Лесі Українки, а також книгою Сергія Лойка «Аеропорт». У Національній бібліотеці Греції доступні твори Сергія Жадана, Катерини Бабкіної, Юрія Андруховича, Андрія Куркова, а також «Заповіт» Тараса Шевченка в перекладі новогрецькою. У Центральній бібліотеці Гааги (Нідерланди) з'явилися дитячі книжки видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА». Також у процесі відкриття стенду у Національній бібліотеці Греції.

Найбільша бібліотека Близького Сходу – Дитяча бібліотека Абу-Дабі (ОАЕ) – отримала у подарунок від української діаспори й Міністерства закордонних справ України набір дитячих книг українською мовою та про Україну. Книжки передав з нагоди мусульманського свята Ід аль-Фітр (Рамадан-Байрам) активіст української громади в Абу-Дабі Євгеній Семенов. У наборі книг – дитяче видання «Лісової пісні» Лесі України, «Ці дивовижні українці» (Ірина Тараненко, Юлія Курова, Єлизавета Невежина, Альона Шостко), англomовне видання «Книга-мандрівка. Україна» тощо.

У шведській бібліотеці Världens bibliotek з'явилися електронні книжки українською мовою. Наразі для читання доступні 11 видань українською мовою для дітей від 12 років. Серед українських видань – книжки видавництва «Видавництво»: «Майя та її мами» Лариси Денисенко, «Фемінізм і місто» Емми Антонюк, Жанни Озірної, «Оця Марія звірів малювала» Світлани Тараторіної, «Коротка історія українського фемінізму» Миколи Ябченка.

Посольство України у Чорногорії 24 травня, у День слов'янської писемності і культури, презентувало проєкт української бібліотеки. Так, у консульському відділі посольства та в п'яти кризових штабах допомоги українцям розмістили стенди з українськими книжками.

Література

За кордоном

26–29 травня відбувся сьомий Книжковий ярмарок у Варшаві, на якому країною – почесним гостем стала Норвегія, а участь у події взяло участь понад 500 видавців із 13 країн Європи. Завдяки організаторам – фонду «Історія та ку-

льтура» – одну з головних ролей в програмі Книжкового ярмарку цього року було відведено й для України та представників нашої видавничої галузі. Учасникам від нашої держави на заході надали безкоштовний національний стенд, українським видавцям забезпечили проживання, а літераторам, які брали участь у Книжковому ярмарку, оплатили транспортні витрати та надали гонорари за виступи. Організаторами також виступили Міністерство культури та інформаційної політики України, Український інститут книги, Посольство України у Польській Республіці. На національному стенді України, який працював під гаслом «Дякуємо, Польще» було представлено книжки від 24 українських видавців та окремих інституцій («Апріорі», «Видавництво», «Моторний Равлик», «Фабула», «Видавництво 21», «Білка», «Навчальна книга – Богдан», «Видавництво Старого Лева», Видавничий Дім «НАУТІЛУС», «Чорні вівці», «Наш Формат», «Ранок», «Сафран», «Час майстрів», «Школа», LAURUS, Letit.me, Meridian Czernowitz, Vivat, Yakaboo, ДППА, а також Український Інститут національної пам'яті, Музей сучасного українського мистецтва Корсаків та Національний центр Олександра Довженка). Окрім продажу книжок, Варшавський книжковий ярмарок мав і насичену літературну програму. Інавгураційну промову під час відкриття заходу 26 травня виголосила українська письменниця Оксана Забужко, яка цього року отримала польську літературну нагороду видавничого сезону 2022 Ікар – почесну нагороду Книжкового ярмарку у Варшаві – за тривалу присутність голосу українського за свободу та права людини у світовій літературі. Окремі літературні події Книжкового ярмарку у Варшаві-2022 були організовані для українських літераторок Вікторії Амеліної, Тамари Горіха Зерня, Любові Якимчук та Катерини Калитко. Також у професійній програмі були дві панельні дискусії, присвячені ситуації на українському книжковому ринку. Перша з них була організована Польським інститутом книжки та його директором Даріушем Яворскі, друга – Польською книжковою палатою, якою керує Соня Драга, під час яких директорка УІК Олександра Коваль представила ситуацію на українському книжковому ринку в час війни та можливі шляхи надання допомоги для виходу з кризи і відновлення ринку.

7–8 травня в межах міжнародного літературного фестивалю Metropolis bleu у Монреалі, Канада, вперше за 25 років існування заходу відбулася спеціальна українська програма. Її хедлайнерами стали письменники О. Луцишина та А. Курков. Співорганізатор українських подій – перекладач Р. Немцев. Літературна програма на підтримку України поєднувала лекції, музику, читання віршів та текстів.

У травні для маленьких українців у 8-ми країнах світу (Норвегії, Швеції, Латвії, Литві, Польщі, Німеччині, Ірландії та Болгарії) стали доступні україномовні книжки в межах проєкту «Книжки без кордонів», який реалізує Український інститут книги під патронатом першої леді України Олени Зеленської за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України та Міністерства закордонних справ України.

10 травня у місті Інсбрук в Австрії відкрито виставку «Найкрасивіші книги Австрії та України» у межах дизайн-форуму WEI SRAUM. В експозицію потрапили видання, які перемогли у конкурсі «Найкращий книжковий дизайн-2021»: «Куди і звідки» творчої майстерні «Аграфка», «Як будувати на віки. Архітектура поза часом» Крістофера Александра, «НАРБУТ. Студії. Спогади. Листи. [Реконструкція знищеного 1933-го року «Нарбутівського Збірника]» та ін. Українські видання на виставці було представлено вперше. Вона проходила за підтримки міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал» та Франкфуртського книжкового ярмарку.

Українська письменниця М. Кіяновська здобула звання Європейської поетки свободи 2022 року (European Poet of Freedom 2022) за збірку «Бабин Яр. Голосами». Літературна премія Гданська для європейського поета свободи вручається раз на два роки.

13 травня український письменник і президент Українського ПЕН А. Курков прочитав у Нью-Йорку Лекцію пам'яті Артура Міллера «Свобода писати». Ця подія відбувається щороку в рамках одного з головних американських літературних фестивалів PEN World Voices Festival, який організовує Американський ПЕН. Прочитати лекцію щороку запрошуюють провідних світових письменників, журналістів та інтелектуалів.

Аматорство

У колегіумі «Елінт» м. Запоріжжя працювала виставка дитячих малюнків «Діти малюють майбутнє України», які були підготовлені учнями Ризької української середньої школи, Пардаугавського дитячо-юнацького центру «Альтона» та Ризької початкової школи Валдіса Авотіня та передані в Україну, в рамках проведення «Тижня України в Ризі» в знак солідарності з українським народом.

За кордоном

У Ризі (Латвія) у трьох кімнатах Недільної школи кафедрального собору Святого Єскаба проходила виставка малюнків дітей із сімей українських біженців. Вона стала можливою завдяки ініціативі мистецтвознавиці, галеристки Габрієли Каб'єр. Експозицію склали понад 200 малюнків учасників клубу «Дитячий майданчик» (керівники – ризький художник Антон Глотов, а також художниця, яка переїхала з Києва, А. Локшина). Виставку підготовлено під патронатом Католицької церкви в Латвії.

Побратимство

Американський штат Міссісіпі визнав Хмельниччину областю-побратимом.

Підтримка України у світі

В Україні

На запрошення Президента України В. Зеленського 8 травня до України приїхав ірландський рок-гурт U2. У рамках цього візиту лідер музичного гурту U2 Боно (Пол Девід Г'юсон) провів концерт на київській станції метро «Хрещатик». До Боно під час виступу приєднався український гурт «Антитіла». Також Боно зустрівся в Офісі Президента з його керівником А. Єрмаком, з яким обговорили гуманітарні питання і домовилися про майбутні концерти в українських містах після завершення війни.

Американський кінорежисер, сценарист і кінооператор Кері Фукунага перебував в Україні з проектом World Central Kitchen. Організація займається забезпеченням харчування після стихійних катастроф. Разом з українськими волонтерами Керрі Фукунага побував у Дніпрі.

За кордоном

У Нью-Йорку, в концертній залі Карнегі-Хол, 23 травня відбувся благодійний «Концерт для України», на якому виступили відомі артисти і музиканти, аби зібрати кошти на медичні потреби України. Ведучим заходу був всесвітньо відомий актор Річард Гір. На сцені звучали твори класичної та популярної музики, опера, джаз, а також пісні у виконанні українського хору «Думка» із Нью-Йорка. Серед учасників заходу також були американська оперна співачка Ізабель Леонард, актриса і співачка Едрієнн Воррен, ізраїльсько-американський скрипаль Іцхак Перлман та ін.

25 травня у Ризі було відкрито III Осокінський фестиваль свободи, який проводив один з провідних піаністів Латвії Андрій Осокін. Цього року вся виручка від проведення цього заходу піде на допомогу Україні. Фестиваль проходитиме до 8 червня на кількох майданчиках міста. У ньому беруть участь відомі латвійські артисти Діта Луріня, Гіртс Крумінш, Андрій і Георгій Осокіни, Ральфс Ейландс, Раймондс Тігулс, Георгс Сіксна, Катріна Діманта, Роберто Мелоні, музиканти та актори з України, які переїхали у Латвію під час війни, у тому числі акторка Маріупольського театру А. Німаєр, а також латвійські музиканти українського походження – Катріна Гупало, Constantine (Костянтин Дмитрієв) і Вікторія Притуляк.

З 28 по 30 травня у Тбілісі (Грузія) тринадцять місцевих галерей і музеїв провели виставку Tbilisi Gallery Weekend, на якій у межах спільного благодійного проєкту «Щоденники війни» виставили на продаж копії робіт українських художників, створені після повномасштабного вторгнення рф. Усі виручені кошти перерахують на допомогу Україні. Під час виставки було показано відео Ж. Кадирової, зняте під час війни для проєкту «Паляниця», світлини Т. Бичка із серії «Тил», роботу Н. Кадана «Дешевий газ, дешева кров». Також було представлено роботи авторства Kinder Album, К. Гнилицької, А. Кахідзе, І. Сауткіна, Л. Хоменко, В. Краснощока, Д. Мовчана, М. Скопа, С. Остроуса, Д. Галкіна,

В. Ралко та О. Шатохіна. Проект ініціювала артдиректорка Tbilisi Art Centre А. Рябошенко. Спершу вона організувала виставку «Щоденники війни» у вроцлавській галереї «ФОТО-GEN», яку можна відвідати до 19 червня.

У Ризі, біля підніжжя великого пам'ятника у парку Перемоги, де раніше проросійські сили відзначали 9 травня, до 15 травня проходила фотовиставка «Слава Україні! Героям слава!». На ній – 16 стендів – фотографії великого формату та інформацією про повномасштабну війну, розпочату росією в Україні. Усі фотографії ретельно відібрані та придбані у міжнародних інформаційних агентств. Організатор виставки – Ризьке самоврядування, куратор – фотограф Ілмарс Знотіньш.

На площі Короля Міхая в Бухаресті упродовж місяця працювала виставка «Stop the War (in Ukraine)», яку місцеві організатори й митці назвали ще «Спеціальна мистецька операція». На виставці, що тривала до 28 травня, була представлена відома робота Кріса Салманіса (Латвія), яка спочатку була опублікована на обкладинці журналу *Ir*, а також роботи румунських та українських художників.

5 травня, у День європейської єдності, у мерії Торонто (Канада) відкрилася фотовиставка «Об'єднані за Україну», ініційована естонськими друзями України та Радою Центральної та Східної Європи у Канаді. На ній було представлено як сьогоднішні кадри війни, що зображені через об'єктиви українських фотожурналістів, так і ті, що були зняті у 2014 році.

7 травня в Берліні відбувся благодійний концерт-перформанс на основі саундтреку до серіалу «Чорнобиль» від ісландської віолончелістки Гільдур Гуднадоттір, а також Сема Слейтера і Кріса Уотсона. Вони – автори саундтреку до серіалу НВО «Чорнобиль». На сцені до музикантів приєднуються Тереза Баумгартнер (світловий дизайн) і Франческо Донаделло (просторовість звуку). Це буде мистецька заява на підтримку України. Усі кошти буде передано різним благодійним організаціям, що надають гуманітарну та медичну допомогу Україні: українському центру Help Ukraine, Ukraine-Hilfe Berlin e.V. та Українському Дому у Варшаві.

Естонський телеканал ETV упродовж трьох днів проводив марафон на підтримку України. Під час трансляції спеціальної пісенної програми на Талліннському пісенному майданчику великий об'єднаний хор виконав «Ой у лузі червона калина» та патріотичні естонські пісні «Летить до вулика» та «Моя Батьківщина – моя любов». На основі цієї трансляції телеканал підготує відеоролик. Його поширять в усьому світі, щоб підтримати Україну. Також в Естонії відбулася телепрем'єра фільму «Маріуполь – хроніки пекла» Л. Татарінової. Покази українського кіно було продовжено в ефірі ETV суботніми кіновечорами. У програмі такі кінокартини, як «Гніздо горлиці» Т. Ткаченка, «Черкаси» Т. Яценка.

Американський Фонд Енді Воргола надав Українському мистецькому фонду екстреної допомоги 50 тисяч доларів для реалізації стипендіальної про-

грами для української мистецької спільноти, в якій візьмуть участь 20–25 художників. Це перший прецедент фінансової підтримки від цієї фундації за межами США. Стипендія надаватиметься як тим, хто перебуває на території України, так і тим, хто був змушений виїхати через повномасштабне вторгнення рф. Ініціатива триватиме упродовж трьох місяців у форматі щомісячних благодійних виплат.

Солідарність з українським народом висловив американський кіноактор Майкл Дуглас. 23 травня в Американському музеї природознавства на Манхеттені він вручив нагороду Barbey Freedom to Write Award від американського ПЕН-клубу дружині та доньці ув'язненого в Криму українського журналіста В. Єсипенка, який став цьогорічним лауреатом цієї премії.

Британський рок-гурт Pink Floyd випустив спеціальну благодійну колекцію Hey Hey Rise Up задля гуманітарної допомоги Україні. Назва колекції походить від пісні, яку Pink Floyd виконав разом із співаком А. Хливнюком, лідером гурту «Бумбокс». На речах зобразили соняшник авторства кубинського художника Йосана Леона і картину «Захисники Херсона» української мисткині Сани Шахмурової, чий витвір був частиною кліпу «Hey Hey Rise Up».

Матеріал підготувала

Ю. М. Темненко,
провідний редактор сектору ДЗК
відділу НАУІ Інформцентру
з питань культури та мистецтва